

El delicte de ser lliurepensador. Parlem amb Milthon Robles, periodista perseguit

Segona part

Gràcies al PEN català, la Comissió de Cooperació vam portar al cicle “Tertúlies en primera persona” la veu de Milthon Robles, periodista d'Hondures que va haver d'abandonar el país per les seves investigacions.

Al número passat vam reproduir la primera part de l'entrevista, en què ens va comentar els perills que li va suposar ser periodista d'investigació a Hondures, el seu segrest, el perquè de les amenaces, els assassinats d'activistes ambientals que van en augment i la implicació de grans empreses, i més assumptes vinculats amb la corrupció. En aquest número seguim el fil d'algun tema anterior i n'obrim de nous, com l'avanc de la ultradreta que també té lloc a l'Amèrica Llatina i la qüestió dels migrants.

COMISSIÓ DE COOPERACIÓ

Ens deies que, a part del problema de la manca d'educació, cosa que comporta molt de conformisme, hi havia el problema del ressorgiment de la ultradreta a Llatinoamèrica, que ara és més perillosa perquè va de bracet amb les esglésies evangèliques. Per què són perilloses les esglésies evangèliques? I en què es distingeixen de l'església catòlica?

Les esglésies evangèliques són petites i mai saps per on et sortiran. L'església catòlica és visible, és una organització mundial: té zones fosques, però en el tema de la pederàstia, per exemple, s'ha fet visible. Tot i que també hi pot haver casos de corrupció, s'oculta menys vegades.

Cada església evangelista fa les seves epístoles i són a les escoles: en lloc de fer classes d'anglès volen ensenyar la Bíblia d'acord amb la seva església. Dogmatitzar l'educació és una estupidesa, és molt perillós. A Bolsonaro¹ va ser l'església evangelista qui el va portar al poder, a Costa Rica va estar a punt de guanyar un pastor evangelista, a

Panamà va despuntant un altre pastor, a Hondures han creat el seu propi partit...

La ultradreta és preocupant a Europa.

Aquí hi ha una raó molt clara, els extrems sempre són dolents d'un costat o un altre. Ni a Hondures, ni a Llatinoamèrica i jo crec que ni al món no existeix el socialisme ni el comunisme, només són teoria. Mentre no es posi com a base principal la persona humana, no ens en sortirem. I al final hem de respectar i, sobretot, mirar que hi hagi una mica de llei i justícia i els béns siguin distribuïts equitativament. És clar, això és com viure en la utopia, ja m'ho han dit. Allà em qualifiquen de boig.

I mira les contradiccions: a Hondures, per exemple, hi ha famílies de cinc persones que han de sobreviure amb l'equivalent de dos euros diaris, el que aquí et gastes en una cervesa. Mentrestant, l'any passat els diputats van acordar un augment del doble del sou que tenien, més o menys uns vuit mil euros a part de dietes, combustible, descomptes i no pagar impostos, tenir assignats vehicles, poder disposar d'una plantilla de fins a quinze persones depenent de l'afinitat que tinguin amb el president, poder obtenir xecs... Hi ha molta corrupció. Recordo que un dels casos que més vaig conèixer va ser quan van donar un cop d'estat a Celaya.² Vaig assenyalar el cop al 2009 perquè va trencar l'ordre constitucional, però també vaig assenyalar Celaya perquè era un corrupte. Al final era una lluita del narcotràfic, en què també estava involucrat el chavisme. Era una lluita entre Colòmbia i Veneçuela i continua igual: l'uribisme de Colòmbia i el chavisme de Veneçuela són dos càrtels. A la gent no li agrada que diguis això: a la gent, si és d'esquerres, no li agrada que parlis malament de Chávez; i si és de dretes, que parlis malament d'Uribe, però en realitat és corrupció.

El 95% del periodisme està comprat, està venut.

No difereix gaire aquí perquè si parles bé d'algú, et pot ajudar i et pot subvencionar. Al final és corrupció. Ara he vist que hi ha com disset mitjans de comunicació que s'han unit per fer contrainformació. Els diaris de dretes no solen publicar notícies que vagin en contra de partits de dretes i a l'inrevés.

Fa uns mesos les notícies parlaven constantment de les caravanes de migrants que anaven de Centreamèrica cap als EUA. D'on sorgeix aquesta caravana? Com s'organitza?

Des del 2005 fins avui, gairebé diàriament surten només de San Pedro Sula³ un mínim

de tres-centes persones. Passa que allò va ser mediàtic per la quantitat; es va convocar a través de Facebook i la gent s'hi va anar unint a la carretera, però sí que hi va haver mà també del partit de l'oposició. En realitat, hi anava de tot: gent que tenia feina i decidia anar a l'aventura, infiltrats del govern de torn... Hi anava de tot, i molts nens.

I hi ha també la mà dels EUA i les transnacionals europees, però els governs europeus ni s'hi fiquen perquè això segueix la línia de Donald Trump, ja ho hem pogut veure amb Pedro Sánchez i la qüestió de Veneçuela, de Nicaragua... Quan convé es qualifica de dictadura i, quan no convé, no. A Hondures no és dictadura, és igual que Colòmbia, és el pati del darrere dels EUA, les transnacionals europees i la Xina. Allà es reparteixen bé el pastís.

"TOTA L'AMÈRICA LLATINA I L'ÀFRICA SÓN RIQUES EN RECURSOS, PERÒ ALS POLÍTICS D'AQUESTS PAÏSOS NO ELS CONVÉ INVERTIR EN LA SEVA GENT, PERQUÈ LES TRANSNACIONALS ELS DONEN UN PERCENTATGE"

Continua present la influència dels EUA als països de l'Amèrica Llatina?

Fa alguns mesos, el president electe del Salvador, que és un país amb poca importància a Centreamèrica, va ser un xaval de trenta-set anys que ja havia estat alcalde de dues ciutats. És el típic fatxenda, ben plantat, que va guanyant amb la seva cara de bona gent, sobretot gràcies a la joventut. Va arrasar amb un 57% dels vots i és un radical. El defineixo com una fotocòpia barata de Trump. És a Twitter, vol quedar bé amb Trump i convertir-se en el seu delfí a Sud-amèrica i ser també el seu emissari a Centreamèrica. Això és molt perillós perquè començaria una Guerra Freda entre estats, tornariem a un conflicte de fronteres com va passar a la dècada dels 80, agreujat ara amb el que ja tenim amb els grups paramilitars.

Tornant a les raons que et van obligar a fugir del país, per investigar temes de corrupció: amb les proves que vas poder reunir, es podria obrir un procés?

Es van aconseguir algunes coses, però no

gaires perquè al final, com et dic, el sistema està podrit. Les persones que ens dediquem al periodisme d'investigació i a la defensa dels drets humans fem el que podem. Després sabem que no canviarà res fàcilment, perquè també és un tema d'educació.

Entreveus alguna possibilitat de canvi polític que pugui portar a una millora en aquest sentit?

Avui la Xina és a tot el món, amb els EUA es distribueixen els territoris. A Hondures les refineries tenen capital espanyol, xinès, canadenc i nord-americà. Es reparteixen el pastís mentre el poble continua fotut. Tota l'Amèrica Llatina i l'Àfrica són riques en recursos, però als polítics d'aquests països no els convé invertir en la seva gent, perquè les transnacionals els donen un percentatge. Així i tot, si es fos honest no passaria. Però els governants honestos duren poc. Malgrat tot, crec que es pot canviar. N'hem vist un exemple clar amb Mujica a l'Uruguai, que per mi és l'únic al món que ha pogut ser honest, que és realment un estadista perquè la resta són uns pocaverkonyes que arriben al poder com a pobres i en surten com a rics. Les persones no canvien, qui és honest és honest.

Un exemple a títol personal: a Hondures és fàcil, per a un periodista de drets humans o escriptor, fer-se milionari de la nit al dia. En moltes ocasions van arribar a oferir-me xecs amb grans quantitats de diners a canvi de... O ni tan sols això. La falca és "volem ajudar-lo". Recordo l'any del cop d'estat: quasi tots els periodistes rebien xecs d'uns 3.000 o 4.000 euros.

En Milthon sempre ha estat fidel als seus principis i per aquest motiu va haver de fugir del seu país, Hondures, després d'uns quants intents d'assassinat. En aquest sentit, és important recalcar la tasca que fa el PEN català, que és una associació que va néixer el 1922 per defensar la llibertat d'expressió i els drets lingüístics, la promoció del patrimoni literari català i el foment del diàleg intercultural. Des de l'any 2006 el PEN català du a terme el programa Escriptor Acollit, que té per finalitat acollir durant un període de dos anys un escriptor o escriptora amenaçat, perseguit o amb perill de ser empresonat a conseqüència dels seus escrits. És en aquest programa que ha estat acollit en Milthon. Li desitgem molta sort i tant de bo pugui continuar dedicant-se a la denúncia de la corrupció i a un periodisme d'investigació rigorós, necessari per a tota la ciutadania. ●

1. President del Brasil.

2. Expresident hondurenc.

3. Ciutat d'Hondures.